

Fler vapendelar i jaktvapengarderoben

Innehåll

Sammanfattning	3
1 Förslag till förordning om ändring i vapenförordningen (1996:70)	4
2 Ärendet	7
3 Tillståndsprövningen av vissa vapendelar bör förenklas.....	8
3.1 Allmänna krav för att inneha skjutvapen och vapendelar	8
3.2 Vapengarderoben för jaktvapen.....	9
3.3 Vapengarderoben för jaktvapen bör utökas till att omfatta vissa ytterligare vapendelar	10
4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	14
5 Konsekvenser	15

Sammanfattning

Promemorian innehåller ett förslag som innebär att den s.k. vapengarderoben för jaktvapen utökas till att även omfatta sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken till de jaktvapen, stommar eller lådor som sökanden innehar. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken föreslås få beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar. Förordningsändringen föreslås träda i kraft den 1 juli 2022.

1 Förslag till förordning om ändring i vapenförordningen (1996:70)

Härigenom föreskrivs i fråga om vapenförordningen (1996:70)¹
dels att nuvarande 2 kap. 4 a § ska betecknas 2 kap. 4 b §,
dels att 2 kap. 4 § ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 4 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §²

För tillstånd till innehav av jaktvapen krävs att sökanden avlagt prov som visar att han eller hon har grundläggande kännedom om jakt och viltvård och kan handha vapnet. Provet ska avläggas inför en provledare som förordnats av Polismyndigheten efter förslag av Svenska jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund/*Landsbygdens jägare*.

För tillstånd till innehav av jaktvapen krävs att sökanden avlagt prov som visar att han eller hon har grundläggande kännedom om jakt och viltvård och kan handha vapnet. Provet ska avläggas inför en provledare som förordnats av Polismyndigheten efter förslag av Svenska Jägareförbundet och Jägarnas Riksförbund.

Naturvårdsverket får meddela närmare föreskrifter om provet och om övriga frågor som avses i första stycket.

Kostnaderna för provtagningen ska betalas av den som avlägger provet enligt en taxa som fastställs av Naturvårdsverket.

---

¹ Senaste lydelse av 2 kap. 4 a § 2006:1304.

² Senaste lydelse 2014:1149.

Den som har avlagt prov som avses i första stycket ska vid prövning enligt 2 kap. 4 § vapenlagen (1996:67) anses ha behov av jaktvapen, om inte särskilda skäl föranleder annat. Det som har sagts nu gäller inte i fråga om vapen som avses i 2 kap. 5 § denna förordning.

Vid tillämpning av fjärde stycket ska behovet anses motsvara fyra jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen.

4 a §

Den som har avlagt prov som avses i 2 kap. 4 § ska vid prövning enligt 2 kap. 4 § vapenlagen (1996:67) anses ha behov av jaktvapen och vapendelar, om inte särskilda skäl föranleder annat. Detta gäller dock inte i fråga om vapen eller vapendelar som avses i 2 kap. 5 § denna förordning.

Vid tillämpning av första stycket ska behovet anses motsvara fyra jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen, stommar eller lådor

till sådana vapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen.

Behovet ska också anses motsvara sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken till de jaktvapen, stommar eller lådor som sökanden innehar. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2022.

2 Ärendet

I april 2017 fick en utredare i uppdrag att bistå Justitiedepartementet med att utreda bl.a. om, och i så fall i vilken utsträckning, det fanns anledning att ändra tillståndsprövningen för någon eller några av vapendelar som jämföras med ett skjutvapen (Ju2017:E).

Utredaren överlämnade i juni 2018 promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30). I promemorian föreslås bl.a. att vapengarderoben för jaktvapen ska utökas med två extra pipor eller slutstycken per vapeninnehav samt två pipor eller slutstycken per innehavd låda eller stomme. Det presumerade behovet av jaktvapen för den som avlagt s.k. jägarexamen ska således omfatta även dessa vapendelar, om inte särskilda skäl föranleder annat. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken får dock beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar.

Promemorian har remissbehandlats. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2018/03629). Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inte något att invända mot utredningens förslag när det gäller att vapengarderoben ska utökas till att omfatta vissa ytterligare vapendelar. Flera remissinstanser framförde emellertid synpunkter på utredarens förslag om att begränsa vapendelarna till ett visst antal per tillståndsgivet vapen eller per innehavd låda eller stomme.

Med anledning av bl.a. vissa remissinstansers synpunkter på förslaget har ett nytt förslag på reglering utarbetats.

3 Tillståndsprövningen av vissa vapendelar bör förenklas

3.1 Allmänna krav för att inneha skjutvapen och vapendelar

Enligt 2 kap. vapenlagen (1996:67) krävs det tillstånd av Polismyndigheten för att få inneha skjutvapen eller ammunition. Från kravet på tillstånd finns ett antal undantag. Av bestämmelser i 2 kap. vapenlagen, 2 kap. vapenförordningen (1996:70) och Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vapenlagstiftningen (RPSFS 2009:13, FAP 551–3) framgår vilka villkor som gäller för tillstånd att inneha skjutvapen.

Som en generell förutsättning för tillstånd att inneha skjutvapen gäller enligt 2 kap. 5 § första stycket vapenlagen att det skäligen ska kunna antas att vapnet inte kommer att missbrukas. Av 2 kap. 4 § vapenlagen framgår vidare att tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas endast om den enskilde behöver vapnet för ett godtagbart ändamål. I 2 kap. 5 § andra stycket vapenlagen anges att tillstånd att inneha skjutvapen får meddelas endast för särskilt angivna ändamål. Tillstånd att inneha skjutvapen för skjutning kan meddelas för jakt, målskytte, skydd och avlivning av fällfångade djur (2 kap. 5 a § vapenförordningen). Om det finns synnerliga skäl får tillstånd meddelas också för andra ändamål, s.k. udda ändamål. Enligt 2 kap. 4 § vapenlagen kan en sökande som inte har behov av vapnet för skjutning meddelas innehavstillstånd, om vapnet har samlar-, prydnads- eller affektionsvärde.

Tillstånd till innehav av skjutvapen för skjutning förutsätter vidare att vapnet är lämpat för det ändamål som tillståndet ska avse. Av 2 kap. 3 § vapenförordningen framgår vidare att den som ansöker om tillstånd till innehav av skjutvapen ska, om inte ansökan uteslutande avser annat ändamål än skjutning, visa att han eller hon

kan handha ett sådant vapen som ansökan avser. I bestämmelsen anges också särskilda krav för olika vapentyper.

Vad gäller helautomatiska vapen och enhandsvapen, med undantag för start- eller signalvapen, framgår av 2 kap. 6 § vapenlagen att tillstånd får meddelas endast om det finns synnerliga skäl.

När det gäller lösa vapendelar framgår av 1 kap. 3 § f vapenlagen att vad som sägs om skjutvapen också gäller slutstycken, ljuddämpare, eldrör, pipor, stommar, lådor, trummor och mantlar till skjutvapen. Att motsvarande gäller vid tillämpningen av vapenförordningen framgår av 1 kap. 1 § i förordningen. För sådana vapendelar gäller således samma förutsättningar för tillstånd till innehav som för skjutvapen. När det gäller ljuddämpare har regeringen nyligen beslutat en proposition (prop. 2021/22:46) där det föreslås att ljuddämpare inte längre ska jämföras med skjutvapen, utan i stället regleras på i princip samma sätt som ammunition.

3.2 Vapengarderoben för jaktvapen

För att få tillstånd att inneha vapen för jakt krävs som huvudregel, enligt 2 kap. 4 § vapenförordningen, att sökanden har avlagt prov som visar att han eller hon har grundläggande kännedom om jakt och viltvård samt kan handha vapnet, s.k. jägarexamen. Enligt fjärde stycket i bestämmelsen anses den som har avlagt jägarexamen ha behov av jaktvapen, om inte särskilda skäl föranleder annat. Vapen som avses i 2 kap. 5 § i förordningen undantas från det presumerade behovet och för sådana vapen ställs särskilda krav.

Av 2 kap. 4 § femte stycket vapenförordningen framgår att det presumerade behovet av jaktvapen ska anses motsvara fyra jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så. Tillstånd till fler än sex jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen. Detta utgör den s.k. vapengarderoben.

Vapengarderoben för jaktvapen har tillkommit för att förenkla prövningen och för att åstadkomma en mer enhetlig bedömning i tillståndsfrågorna. Vapengarderoben är avsedd att återspegla ett

”normalbehov” inom vilket en schablonmässig prövning av sökandens behov kan göras. En jägare anses således normalt ha behov av det antal vapen som ingår i vapengarderoben. Begreppet vapengarderob myntades i ett samarbete mellan Svenska Jägareförbundet och dåvarande Rikspolisstyrelsen 1979. Bestämmelserna togs ursprungligen in i dåvarande Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. I dessa angavs att behovet av jaktvapen för den som avlagt jägarexamen normalt skulle anses omfatta totalt högst sex skjutvapen. Det angavs även att enhandsvapen och salongsgevär inte räknades in i vapengarderoben och att inte heller extra pipor räknades in i antalet vapen. När regleringen togs in i vapenförordningen begränsades det antal vapen som den med jägarexamen skulle presumeras ha behov av till fyra.

I januari 2007 ändrades bestämmelsen så att det anges att behovet av jaktvapen ska anses motsvara fyra jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen, om det inte finns omständigheter som talar för att sökanden behöver fler vapen än så samt att tillstånd till fler än sex jaktvapen, stommar eller lådor till sådana vapen får beviljas endast om sökanden visar att det finns ett mycket kvalificerat behov av ytterligare vapen.

3.3 Vapengarderoben för jaktvapen bör utökas till att omfatta vissa ytterligare vapendelar

Förslag: Vapengarderoben för jaktvapen ska utökas till att även omfatta sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken till de jaktvapen, stommar eller lådor som sökanden innehar. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken ska få beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar.

Skälen för förslaget

Vapengarderoben bör utökas till att omfatta ett antal extra pipor och slutstycken

Den befintliga vapengarderoben är avsedd att återspegla en jägares normalbehov av jaktvapen. Enligt nuvarande reglering ska de tillståndspliktiga vapendelar som inte ingår i vapengarderoben, som

pipor och slutstycken, behovsprövas i varje enskilt fall. *Svenska Jägareförbundet* har i skrivelser till regeringen hemställt att tillståndsprövningen för tillståndspliktiga delar till jaktvapen ska ändras (Ju2014/02277 och Ju2016/02691). Som redogörs för i promemorian Tillståndsprövning av vapendelar m.m. (Ds 2018:30) går utvecklingen allt mer mot att jägare anpassar sina vapen för olika typer av jakt genom att byta ut vapendelar, i stället för att skaffa flera olika vapen. Vid ett pipbyte kan det även behöva bytas slutstycke, alternativt endast slutstyckshuvud om det är en separat enhet. Jägareförbundet har vidare upplyst om att de jägare som innehar vapen med utbytbara pipor vanligtvis innehar en eller två extra pipor eller pipset, ibland med tillhörande slutstycken eller slutstyckshuvuden till respektive vapen (se Ds 2018:30 s. 40).

Det får anses vara en positiv utveckling att jaktvapen i större omfattning kan anpassas för olika typer av jakt, eftersom det sannolikt bidrar till att hålla nere antalet kompletta vapen i samhället. Det krav på behovsmotivering som i dag gäller vid ansökan om tillstånd till extra pipor eller slutstycken innebär att sökanden skriftligen måste motivera varför denne, i förhållande till sitt tidigare vapeninnehav, behöver den sökta vapendelen. Samtidigt visar befintlig statistik att endast en mycket liten andel av de ansökningar som avser extra pipor eller slutstycken till jaktvapen avslås. Mot den bakgrunden framstår det som motiverat att förenkla tillståndsprövningen genom att utöka vapengarderoben för jaktvapen till att omfatta även ett antal extra pipor och slutstycken till redan innehavda vapen. Detsamma gäller pipor och slutstycken som införskaffas för att monteras på redan innehavda lådor eller stommar.

Vid remitteringen av promemorian Ds 2018:30 har ett antal remissinstanser framfört att vapengarderoben bör utökas med ytterligare vapen och ett fåtal att den bör avskaffas helt. Det finns emellertid inte utrymme att i nuläget ta sig an denna fråga.

Vapengarderoben bör utökas med sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken

Utredarens förslag i Ds 2018:30 omfattar två extra pipor eller slutstycken per vapeninnehav samt två pipor eller slutstycken per innehavd låda eller stomme. Vid remitteringen av promemorian har

Jägarnas Riksförbund och Svenska Jägareförbundet framfört att garderoben för tillståndspliktiga vapendelar bör omfatta totalt tolv delar och inte två per tillståndsgivet vapen. Enligt förbunden skulle jägare på så sätt enklare kunna anpassa sina befintliga vapen (t.ex. genom pipor) utan att för den delen behöva införskaffa fler kompletta vapen. Liknande synpunkter har framförts av bl.a. *Svenska Dynamiska Sportskytteförbundet* och *Sveriges Jordägareförbund*. Som redovisats går utvecklingen mot att jägare anpassar sina vapen för olika typer av jakt genom att byta ut vapendelar. Detta innebär ett ökat behov och intresse av att enkelt kunna skaffa extra pipor, och i de fall det är nödvändigt, extra slutstycken till befintliga vapen. Mot den bakgrunden framstår det inte som motiverat att begränsa vapendelarna till ett visst antal per tillståndsgivet vapen eller per innehavd låda eller stomme. I likhet med vad bl.a. *Jägarnas Riksförbund* har anfört skulle jägarna utan denna begränsning enklare kunna anpassa sina befintliga vapen utan att införskaffa fler kompletta vapen. Vapengarderoben bör därför utökas med sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken till redan innehavda vapen, lådor eller stommar, dock utan begränsning till ett visst antal per vapen, låda eller stomme. Detta förslag bedöms inte påverka de jägare som redan innehar jaktvapen med flera varianter av pipor på ett negativt sätt. Förslaget innebär inte heller att antalet kompletta vapen ökar. Tillstånd till fler än tolv pipor eller slutstycken bör få beviljas endast om sökanden visar att det finns ett behov av ytterligare sådana delar. Bestämmelsen bör också ändras redaktionellt genom att delas upp i två paragrafer. Därutöver föreslås språkliga ändringar i 2 kap. 4 § vapenförordningen.

Förslaget bedöms innebära en förenkling av tillståndsprövningen eftersom den som avlagt jägarexamen kommer att presumeras ha behov även av dessa vapendelar, om inte särskilda skäl föranleder annat. Regleringen innebär däremot inte att kraven för innehav av pipor eller slutstycken sänks i några andra avseenden. Det krävs exempelvis fortfarande att det vid en ansökan kontrolleras att sökanden har ett vapen, en stomme eller en låda som den aktuella vapendelen passar till liksom att en bedömning görs av vapendelens och det kompletta skjutvapnets lämplighet för jaktändamål. Vidare omfattar förslaget inte sådana pipor som avses i 2 kap. 5 § vapenförordningen och inte heller pipor eller slutstycken som innehas till sådana vapen som nämns i den bestämmelsen.

Förslaget innebär att Polismyndigheten kan behöva se över myndighetens föreskrifter och allmänna råd (4 kap. RPSFS 2009:13, FAP 551–3).

4 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Förordningsändringen ska träda i kraft den 1 juli 2022.

Skälen för förslaget: Den föreslagna förordningsändringen bör träda i kraft så snart som möjligt, vilket med hänsyn till kvarstående beredningsåtgärder bedöms vara den 1 juli 2022. Det bedöms inte behövas några övergångsbestämmelser.

5 Konsekvenser

Bedömning: Förslaget innebär en viss förenkling av tillståndsprövningen och för berörda vapenägare innebär förslaget att ansökningsförfarandet förenklas. Förslaget innebär inte att antalet kompletta vapen ökar.

Skälen för bedömningen: Förslaget innebär att vapengarderoben för jaktvapen utökas till att även omfatta sammanlagt tolv extra pipor eller slutstycken till de vapen, stommar eller lådor som sökanden innehar. Förslaget innebär en förenkling av tillståndsprövningen, eftersom den som avlagt jägarexamen kommer att presumeras ha behov även av dessa vapendelar. Polismyndigheten kommer således inte behöva göra någon särskild behovsprövning. Tillståndsgivningen för de aktuella vapendelarna är redan i dag tämligen generös. Mot denna bakgrund kan förslaget inte väntas leda till någon markant ökning av vare sig antalet tillståndsärenden eller antalet beviljade tillstånd. För berörda vapenägare innebär förslaget att ansökningsförfarandet förenklas eftersom det inte kommer att krävas någon särskild behovsmotivering avseende de vapendelar som omfattas av förslaget. Förslaget innebär att jägarna enklare kan anpassa sina befintliga vapen utan att behöva införskaffa fler kompletta vapen. Det leder till en positiv utveckling då det även bidrar till att hålla nere antalet kompletta vapen i samhället. Berörda vapenägare ska även fortsättningsvis uppfylla vissa särskilda krav i fråga om förvaring av de aktuella vapendelarna. Risken att vapendelarna kommer i orätta händer är således oförändrad.